

Vergaderjaar 2002–2003 Nr. 31b

27 624 (R 1677)

Regels met betrekking tot het geweldgebruik bij de bewaking van militaire objecten (Rijkswet geweldgebruik bewakers militaire objecten)

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 februari 2003

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer op dinsdag 4 februari 2003 is door de heer Jurgens c.s. een motie (Kamerstuk nr. 31a) ingediend, waarin de regering wordt verzocht om, alvorens de beraadslaging over het wetsvoorstel is afgerond, het advies in te winnen van onafhankelijke deskundigen omtrent de vraag of het wetsvoorstel in strijd is met artikel 98, tweede lid, van de Grondwet.

Het inwinnen van advies van onafhankelijke deskundigen «alvorens de beraadslaging wordt afgerond» brengt met zich mee dat inwerkingtreding van de Rijkswet geweldgebruik bewakers militaire objecten wordt vertraagd.

In dit verband breng ik het volgende onder uw aandacht.

Zoals ik tijdens de plenaire behandeling op 4 februari al heb aangegeven, strekt het wetsvoorstel er toe om aan buitenlandse militairen die bij de uitvoering van hun bewakingstaken onder het gezag van een Nederlandse militair staan, geweldbevoegdheden te geven. Met het verlenen van deze geweldbevoegdheden wordt uiteraard aan het grondwettelijk oppergezag van de regering over de Nederlandse krijgsmacht geen afbreuk gedaan. Met de motie wordt naar mijn oordeel bedoeld om een advies uit te lokken over de vraag of artikel 10 van het Legerkorpsverdrag strijdig is met de bepaling over het oppergezag over de krijgsmacht in de Grondwet, aangezien dat verdragsartikel, in tegenstelling tot de voorgestelde rijkswet, mede betrekking heeft op Nederlandse militairen die in Duitsland onder Duits gezag bewakingstaken uitvoeren.

Als uitvoering zou worden gegeven aan de motie dan is het meest voor de hand liggend dat aan de Raad van State advies wordt gevraagd. De Raad van State heeft zich evenwel bij twee gelegenheden over de grondwettigheid van het legerkorpsverdrag kunnen uitspreken (bij de advisering over het onderhavige wetsvoorstel en, eerder, bij de advisering over het legerkorpsverdrag), zoals ik tijdens de behandeling op 4 februari reeds mondeling heb meegedeeld. Het is naar mijn idee niet aannemelijk dat de Raad van State bij de stilzwijgende goedkeuring van het legerkorps-

verdrag niet bij de grondwettelijke aspecten van dat verdrag heeft stilgestaan. Artikel 6, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen bepaalt immers dat indien een verdrag bepalingen bevat welke afwijken van de Grondwet of tot zodanig afwijken noodzaken, dit verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring wordt onderworpen. Ook overigens ben ik van mening dat van een advies van de Raad van State weinig nieuws is te verwachten. In zijn advies over de plaatsing van Kruisvluchtwapens (1983) heeft de Raad van State uitvoerig stilgestaan bij de betekenis van de bepaling over het oppergezag over de krijgsmacht (destijds nog artikel 98, tweede lid, van de Grondwet). In dit advies overweegt de Raad: *«Genoemd voorschrift had aanvankelijk vooral deze betekenis dat het onderstreepte dat het defensiebeleid een zaak van de centrale overheid was. Naarmate dit uitgangspunt minder in twijfel werd getrokken verminderde de behoefte aan de grondwettelijke vastlegging daarvan. Aangezien in de systematiek van de nieuwe Grondwet geen plaats meer was voor het vermelden van de afzonderlijke gebieden van het regeringsbeleid, is voorgesteld dit artikel uit de Grondwet te schrappen. Doordat dit voorstel deel uitmaakte van een meer omvattend ontwerp dat in de Eerste Kamer niet de vereiste meerderheid verwierf, is het artikel gehandhaafd. Opmerking verdient dat de verwerping van het wetsontwerp niet zozeer geschiedde op grond van het schrappen van de bepaling omtrent het oppergezag, alswel vanwege het achterwege laten van een expliciete vermelding van de krijgsmacht als zodanig. De betekenis die het artikel nu heeft is deze dat de krijgsmacht een apparaat is ten dienste van de regering en dat het optreden van de krijgsmacht valt onder ministeriële dus politieke verantwoordelijkheid. In dit opzicht verschilt de krijgsmacht niet van andere onderdelen van het overheidsapparaat, zoals de politie, de buitenlandse dienst, het waterstaatsapparaat en dergelijke.*

De uitleg die door de regering in het kader van de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel aan de Grondwettelijke bepaling over het oppergezag over de krijgsmacht is gegeven is geheel in lijn met de hiervoor geciteerde passage.

Tot slot vestig ik uw aandacht op het feit dat de motie ten onrechte verwijst naar artikel 98, tweede lid, van de Grondwet. Deze bepaling luidt thans: «De wet regelt de verplichte militaire dienst en de bevoegdheid tot opschorting van de oproeping in werkelijke dienst». Bedoeld is artikel 97, tweede lid, van de Grondwet: «De regering heeft het oppergezag over de krijgsmacht».

Gelet op het vorenstaande heb ik gemeend U de motie te moeten ontraden.

De Minister van Defensie,
H. G. J. Kamp